

Basisondersteuning voor het primair en het voortgezet onderwijs

Alle samenwerkingsverbanden in Nederland zijn verplicht om afspraken te maken over de onderwijsondersteuning die elke school binnen het samenwerkingsverband aan alle leerlingen moet kunnen bieden. Dit ondersteuningsniveau dat minimaal van alle scholen binnen het samenwerkingsverband wordt verwacht, heet basisondersteuning. In dit document staan, na een algemene toelichting, de afspraken van Onderwijscollectief over de basisondersteuning.

Algemene toelichting

Basisondersteuning

Basisondersteuning is de ondersteuning die op alle scholen binnen het samenwerkingsverband minimaal beschikbaar is. Hierdoor kunnen leerlingen onderwijs volgen in een veilige, stimulerende leer- en ontwikkelingsomgeving, passend bij wat zij nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Met een brede en sterke basisondersteuning hebben minder leerlingen behoefte aan extra of specialistische hulp. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de invulling en uitvoering van de basisondersteuning en geven hierop sturing. Basisondersteuning wordt gefinancierd vanuit de reguliere bekostiging.

Extra ondersteuning

Naast basisondersteuning kan soms extra ondersteuning nodig zijn. Extra ondersteuning omvat alle vormen van ondersteuning en doeltreffende aanpassingen die verder gaan dan de basisondersteuning. De schoolbesturen zijn primair verantwoordelijk voor de leerling en de benodigde ondersteuning. Het samenwerkingsverband ondersteunt en adviseert de scholen in het bieden van de extra ondersteuning in de reguliere context.

Extra ondersteuning kan worden geboden door (experts van) het schoolbestuur, het samenwerkingsverband of door extern ingekochte experts. Wanneer extra ondersteuning wordt ingezet stelt de school verplicht een ontwikkelingsplan (OPP) op. Het schoolbestuur moet het OPP vaststellen binnen zes weken na de inschrijving of na definitieve plaatsing van de leerling, of nadat blijkt dat een leerling die al op de school zit, extra ondersteuning nodig heeft. Het schoolbestuur registreert het OPP in het Register Onderwijs Deelnemers (ROD).

Samenwerkingsverbanden ontvangen bekostiging voor de inrichting van de ondersteunings-structuur en -voorzieningen voor de lichte en zware ondersteuning. Binnen ons samenwerkings-verband Onderwijscollectief wordt een deel van deze bekostiging overgemaakt naar de schoolbesturen. Daarnaast heeft het samenwerkingsverband zelf experts in dienst. Zij kunnen op verzoek van de scholen ingezet worden om advies te geven en/of de benodigde extra ondersteuning te realiseren.

Afspraken over inwerkingtreding van de afspraken over de basisondersteuning

In de afspraken die Onderwijscollectief over de basisondersteuning heeft gemaakt, is de (aankomende) landelijke norm als uitgangspunt genomen en deze zijn aangevuld met regionale normen.

De gemaakte afspraken staan beschreven in deze bijlage, welke onderdeel uitmaakt van het ondersteuningsplan 2026-2030. De afspraken over de basisondersteuning gelden voor alle schoollocaties binnen ons samenwerkingsverband.

Alles in deze basisondersteuning geldt per 1 augustus 2026, met uitzondering van de (blauw gearceerde) teksten die afkomstig zijn vanuit het 'Advies landelijke norm voor basisondersteuning'. Dit gedeelte van de basisondersteuning geldt vanaf 1 augustus 2027, of zoveel later dat de wet in werking treedt.

Realisatie van de basisondersteuning

Elke PO- en VO-school geeft de basisondersteuning vorm op een manier die aansluit bij de onderwijsvisie en de organisatie van de school, waarbij minimaal het afgesproken niveau van basisondersteuning wordt geboden. Elke school neemt alle informatie over de basisondersteuning en extra ondersteuning op in de schoolgids, zodat ouders en leerlingen deze informatie niet meer in een apart document hoeven op te zoeken. Voordat zij deze informatie opnemen in hun schoolgids, vragen zij alle leerlingen wat zij vinden van de ondersteuning die de school kan leveren. Deze verplichtingen t.a.v. de schoolgids staan o.a. in de Wet versterking positie ouders en leerlingen.

Zelfevaluatie van de basisondersteuning

Elk jaar scoren alle scholen in hoeverre zij de basisondersteuning bieden (zelfevaluatie). Het schoolbestuur draagt zorg voor deze evaluaties per school en heeft zicht op het totaal. Eenmaal per jaar bespreken we het overzicht aan evaluaties in de deelnemersraad. En de evaluaties zijn onderdeel van de startgesprekken (PO) en reflectiegesprekken (VO). Deze evaluaties en reflecties dienen als spiegel. Op basis hiervan voeren we met elkaar het gesprek.

Lees verder op de volgende pagina.

De basisondersteuning

Kleurenlegenda

Tekst zonder kleur	Geldt voor PO én VO.
Tekst met grijs	Tekst vanuit het 'Advies landelijke norm voor basisondersteuning'. Dit geldt voor PO én VO.
Tekst met groen	Geldt alleen voor PO.
Tekst met blauw	Geldt alleen voor VO.

De basisondersteuning valt uiteen in diverse onderdelen:

- 1) Basiskwaliteit
- 2) Kennis en vaardigheden
- 3) Ondersteuningsstructuur
- 4) Ondersteuningsgebieden
- 5) Beleid en protocollen

Basiskwaliteit

Goede onderwijsondersteuning begint met kwalitatief goed ingericht onderwijs. De basiskwaliteit is een onderdeel van het onderzoekskader van de Inspectie van het Onderwijs. Daarin staat beschreven aan welke minimale kwaliteitseisen in het onderwijs voldaan moet worden.

1. BASISKWALITEIT

De scholen scoren minimaal een voldoende op de standaarden uit het onderzoekskader van de Onderwijsinspectie.

Kennis en vaardigheden

2. KENNIS EN VAARDIGHEDEN

2.1	De school beschikt over voldoende opgeleid personeel en biedt hen de mogelijkheid om hun kennis en vaardigheden uit te breiden of beschikt over de mogelijkheid om de personele bezetting uit te breiden, zodat de benodigde basisondersteuning aan leerlingen geboden wordt.
2.2	De school heeft kennis over de vaardigheden die nodig zijn om te leren en over de manier waarop deze vaardigheden zich ontwikkelen bij leerlingen. De school kan deze bij de leerling herkennen.
2.3	De school heeft kennis over de meest voorkomende leer- en ontwikkelingsbehoeften die relevant zijn voor hun schoolpopulatie en handelt hiernaar.
2.4	De school wisselt kennis en expertise uit met relevante experts en andere scholen over de uitvoering en organisatie van de basisondersteuning.

Ondersteuningsstructuur

Een goede ondersteuningsstructuur op school zorgt ervoor dat ondersteuningsvragen van leerlingen, groepen/klassen en onderwijsprofessionals tijdig signaleerd worden en dat er vanuit die signalering zo snel mogelijk passende ondersteuning wordt geboden en preventief gewerkt wordt aan het versterken van leerlingen, groepen en/of onderwijsprofessionals. Dat vraagt ook om partnerschap met ouders en een goede samenwerking met belangrijke ketenpartners zoals de gemeenten, het gespecialiseerd (basis)onderwijs, de kinderopvang, leerplicht, de jeugdhulpverlening en jeugdgezondheidszorg.

3 ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR

Pedagogisch-didactisch klimaat

3.1	Op de school is een inclusieve mindset aanwezig, waarbinnen ieder kind welkom is, zich gezien voelt en erbij hoort.
3.2	De school investeert in een sterk pedagogisch en didactisch schoolklimaat. Het gehele schoolteam heeft een positieve pedagogische en didactische basishouding en heeft hoge verwachtingen van elke leerling en van het team zelf.
3.3	De school realiseert in de klas en op de school een veilige, voorspelbare en overzichtelijke leeromgeving waarbij sprake is van adequaat klassenmanagement.
3.4	De school bevordert de sociale en emotionele ontwikkeling en de positieve identiteitsontwikkeling van alle leerlingen.
3.5	De school stimuleert het taak- en werkgedrag (denk aan motivatie en leren om te leren) van leerlingen.
3.6	De school biedt ondersteuning aan leerkrachten, mentoren/coaches en docenten, zodat zij hun rol goed kunnen vervullen.

De inzet van ondersteuning

3.7	Na schriftelijke aanmelding door ouders van een leerling met extra ondersteuningsbehoeften brengt de school de ondersteuningsbehoeften van de leerling in kaart en organiseert passend aanbod in afstemming met de ouders en leerling.
-----	--

3.8	De school volgt, analyseert en evalueert systematisch de ontwikkeling van leerlingen, klassen en de school. Ouders worden hierover geïnformeerd. De informatie wordt gebruikt om het onderwijs- en ondersteuningsaanbod in te vullen en aan te passen.
3.9	De school signaleert in teamverband en in afstemming met ouders en leerlingen zo vroeg mogelijk de benodigde ondersteuning en past deze daarop aan.
3.10	De school stemt de ondersteuning op planmatige wijze af op de ontwikkeling en specifieke ondersteuningsbehoeften van de leerling en monitort deze. Hierbij wordt naar de leerling als geheel gekeken. Ouders worden hierover geïnformeerd.
3.11	De school past het ondersteuningsaanbod op groeps- en klasniveau aan, met aandacht voor de individuele ondersteuningsbehoefte van leerlingen.
3.12	De school betreft leerlingen actief bij de vormgeving van hun eigen ondersteuning, passend bij de ontwikkelingsfase. Als de leerling dat wenst, kan hier ook iemand (bijvoorbeeld een ouder) bij ondersteunen. Als de leerling niet in staat is om hierbij betrokken te worden, nemen de ouders deze rol over.
3.13	Scholen voor speciaal onderwijs stellen voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief (OPP) op. Scholen voor het regulier primair en voorgezet onderwijs stellen een OPP op voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben en schoolbesturen registreren de OPP's in het Register Onderwijsdeelnemers (ROD). Reguliere scholen hoeven geen OPP op te stellen voor ondersteuning die valt onder de basisondersteuning. De school betreft ouders en leerlingen actief bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van het OPP. De school stelt het ontwikkelingsperspectief vast of bij als het met de ouders en de leerling is besproken en de ouders hebben ingestemd met het handelingsdeel. Het OPP wordt minimaal jaarlijks, en indien gewenst twee keer per schooljaar, met hen geëvalueerd. Als ouders niet instemmen met het handelingsdeel van het OPP, dan blijft de school verantwoordelijk voor het bieden van de juiste begeleiding.

3.14	Ouders en leerlingen kunnen met vragen over ondersteuning terecht bij de school en bij het ouder- en jeugdsteunpunt van Onderwijscollectief. De school informeert ouders en leerlingen over het steunpunt op een manier die past bij de ouderpopulatie.
-------------	---

Doorgaande ontwikkelingslijnen

3.15	We zetten in op doorgaande ontwikkelingslijnen op de scharnierpunten in de ontwikkeling van onze leerlingen. In het algemeen maken we daarvoor de volgende afspraken: • Bij de doorstroom naar een andere school draagt de school relevante leerling- en begeleidingsgegevens over volgens de richtlijnen in het onderwijskundig rapport (conform relevante artikelen in de WPO, WEC, WVO en het Besluit uitwisseling leer- en begeleidingsgegevens). • De leraar (PO) of mentor/coach (VO) zorgt voor een goede overdracht naar de leraar (PO) of mentor/coach (VO) van het volgende leerjaar.
3.16	Bij de overgang van PO- naar PO-school of van VO- naar VO-school hanteren we de volgende afspraken: • Elke school brengt de onderwijsbehoeften (de voorwaarden die een leerling nodig heeft om te kunnen leren en ontwikkelen) van de leerling in kaart voor de overdracht bij doorstroom naar een andere school; • Elke school werkt nauw samen met andere scholen in de wijk of gemeente. Als het aanbod op een andere school in de buurt passender is, onderzoekt de school mogelijkheden tot overplaatsing van de leerling. Ook de mogelijkheid tot deels volgen van onderwijs op een andere school wordt onderzocht. • Ouders en leerling worden actief betrokken bij de beschrijving van de onderwijsbehoeften en de overstap. • In het VO wordt bij een overstap binnen de regio en mits ouders en leerling hiervoor toestemming geven, gewerkt met een overdrachtsformulier VO-VO. De afspraak is dat het formulier altijd volledig wordt ingevuld.

3.17	Bij de overgang vanuit voorscholen naar PO hanteren we de volgende afspraken: • De PO-school stelt zich proactief op in de samenwerking met de voorscholen. • De PO-school anticipeert op de ontvangen informatie vanuit de voorscholen over leerlingen met extra onderwijsbehoeften. • De PO-school spant zich in voor een warme overdracht vanuit de voorscholen naar het PO. • De PO-school spant zich in om de pedagogische en didactische aanpak af te stemmen met de voorscholen om zo een soepele overgang en doorlopende leerlijn te waarborgen.
3.18	Bij de overgang van PO naar VO hanteren we de volgende afspraken: • Voor leerlingen met een OPP (een onderwijsbehoefte die de basisondersteuning overstijgt) en die van het primair naar het voortgezet onderwijs gaan: vindt een (warme) overdracht plaats, wordt het OPP gedeeld en wordt het samenwerkingsverband betrokken. • De groep 8-leraar geeft een tekstuele toelichting op het advies bij leerlingen met een OPP. Het VO kan bij de groep 8-docent om een nadere toelichting vragen op de totstandkoming van dit advies. • De PO-school zorgt dat het dossier van elke leerling op orde is en zorgt voor een volledig onderwijskundig rapport. Het PO heeft zicht op de huidige onderwijsbehoeften. Ook maakt de PO-school een inschatting van de toekomstige onderwijsbehoeften in het VO. • Scholen zijn verplicht ouders actief te informeren over de inhoud van het onderwijskundig rapport en ouders hebben inzage- en correctierecht bij de uitwisseling van het onderwijskundig rapport. Professionele indrukken kunnen niet gecorrigeerd worden, maar als de ouders hierbij bezwaren hebben dan dient dit vermeld te worden in het dossier. De opmerkingen en visie van de ouders moeten op verzoek worden toegevoegd aan het dossier. De VO-scholen bereiden de benodigde ondersteuning voor de leerling voor.

3.19	Bij de overgang van VO naar het vervolgonderwijs hanteren we de volgende afspraken: • De school ondersteunt alle leerlingen, helpt hen bij het verkennen van onderwijs- en beroepsmogelijkheden en begeleidt hen bij het maken van weloverwogen keuzes voor hun vervolgonderwijs of loopbaan. • De school begeleidt de leerling waar nodig bij de overgang naar vervolgonderwijs, signaleert onderwijsbehoeften en coördineert de begeleiding in samenwerking met leerlingen, ouders, loopbaanoriëntatie-begeleider en eventuele ondersteuningscoördinatoren.
Samenwerking	
3.20	De school werkt samen met het samenwerkingsverband, gespecialiseerd onderwijs, de jeugdhulpverlening, jeugdgezondheidszorg, schoolmaatschappelijk werk en andere organisaties om zo snel mogelijk passende ondersteuning te kunnen bieden.
3.21	Binnen het PO werken de scholen samen binnen een Regionaal Overleg Kwaliteit (ROK). Elke basisschool, sbo- school is proactief in deze samenwerking en committeert zich aan de door hun schoolbestuur gemaakte afspraken over de samenwerking.
3.22	Binnen het Voortgezet Onderwijs neemt de ondersteuningscoördinator actief deel aan de activiteiten binnen het netwerk van het SWV.

Ondersteuningsgebieden

Bij het beschrijven van de basisondersteuning op de verschillende ondersteuningsgebieden werken we toe naar een situatie waarin we de landelijke norm basisondersteuning volgen. Deze landelijke normen zijn op dit moment voor drie ondersteuningsgebieden uitgewerkt. Voor de ondersteuningsgebieden waarvoor nog geen landelijke norm beschikbaar is, hebben we binnen het samenwerkingsverband een aantal minimale afspraken gemaakt. Deze afspraken zijn hieronder beschreven.

4.	ONDERSTEUNINGSGBIEDEN
4.1	Ondersteuning ter bevordering van de lees- en spellingsontwikkeling: De school bevordert de lees- en spellingvaardigheid van alle leerlingen. De school volgt de landelijke norm basisondersteuning op het gebied van lees-/spellingproblemen en dyslexie (zie bijlage 1).
4.2	Ondersteuning ter bevordering van de (hoog)begaafde cognitieve en metacognitieve ontwikkeling: De school volgt de landelijke norm basisondersteuning op het gebied van (hoog)begaafdheid (zie bijlage 1).
4.3	Ondersteuning ter bevordering van taak-/werkgedrag: De school volgt de landelijke norm basisondersteuning op het gebied van problemen bij taak-/werkgedrag (zie bijlage 1).
4.4	Ondersteuning ter bevordering van de rekenontwikkeling: Het schoolbestuur draagt samen met de scholen zorg voor het signaleren van ernstige wiskunde- en rekenproblemen en het bieden van lichte ondersteuning op dit ondersteuningsgebied. De gemaakte afspraken worden vastgelegd in beleid en uitgevoerd door de scholen. <i>Op dit ondersteuningsgebied is nog geen landelijke norm basisondersteuning. Daarom hanteren we de bovenstaande minimale afspraken tot nieuwe afspraken landelijk zijn vastgelegd in de wet.</i>
4.5	Ondersteuning ter bevordering van de moeilijk lerende cognitieve ontwikkeling: Het schoolbestuur draagt samen met de scholen zorg voor het signaleren van onderwijsbehoeften op het gebied van moeilijk leren en cognitieve ontwikkeling en het bieden van lichte ondersteuning op dit ondersteuningsgebied. De gemaakte afspraken worden vastgelegd in beleid en uitgevoerd door de scholen. <i>Op dit ondersteuningsgebied is nog geen landelijke norm basisondersteuning. Daarom hanteren we de bovenstaande minimale afspraken tot nieuwe afspraken landelijk zijn vastgelegd in de wet.</i>

4.6	Ondersteuning ter bevordering van de sociaal-emotionele ontwikkeling: Het schoolbestuur draagt samen met de scholen zorg voor het signaleren van sociale en emotionele problemen bij leerlingen, van instroom tot uitstroom, inclusief de overgang van PO naar VO. Daarbij is er aandacht voor eventuele gevolgen voor leren en welzijn. De gemaakte afspraken worden vastgelegd in beleid en uitgevoerd door de scholen. Het schoolbestuur draagt samen met de scholen zorg voor de ondersteuning van leerlingen bij sociale en emotionele problemen, aansluitend bij de visie van de school gericht op goed onderwijs en een veilige leeromgeving voor alle leerlingen. De gemaakte afspraken worden vastgelegd in beleid en uitgevoerd door de scholen. De school heeft een veiligheidsplan, dat pesten tegengaat en zorgt voor sociale, fysieke en mentale veiligheid van de leerlingen. De school handelt hiernaar. De school heeft ondersteuningsmogelijkheden op het gebied van sociale vaardigheid, faalangstreductietraining, studievoordigheden (gericht op leren leren) en het voorkomen en aanpakken van (lichte) gedragsproblemen. Scholen maken hiervoor gebruik van bewezen, effectieve (ortho) pedagogische programma's en methodieken. <i>Op dit ondersteuningsgebied is nog geen landelijke norm basisondersteuning. Daarom hanteren we de bovenstaande minimale afspraken tot nieuwe afspraken landelijk zijn vastgelegd in de wet.</i>
-----	--

4.7	Ondersteuning ter bevordering van de fysieke ontwikkeling, zelfredzaamheid en belastbaarheid: De school is toegankelijk voor leerlingen met een lichamelijke of motorische beperking, waaronder tenminste wordt verstaan: rolstoeltoegankelijkheid van het gebouw, aanwezigheid van een (trap)lift, de aanwezigheid van aangepast sanitair en aangepaste werk- en instructieruimtes. Dit is het uitgangspunt: als een school kan aantonen dat deze aanpassingen niet mogelijk zijn in het schoolgebouw, dan wordt van dit uitgangspunt afgeweken en zoekt het schoolbestuur naar een zo thuisnabij mogelijk alternatief. De school heeft hulpmiddelen beschikbaar voor leerlingen die dit nodig hebben. Het schoolbestuur draagt samen met de scholen zorg voor het goed toedienen van medicijnen en het uitvoeren van medische handelingen. Zij formuleren beleid over medisch handelen en medicijnverstrekking. Dit beleid gaat ten minste over wat er gedaan wordt op het gebied van het bewaren en toedienen van medicijnen en het uitvoeren van medische handelingen (zowel niet-BIG als BIG). De school handelt hiernaar. De school is in staat om een langdurig zieke leerling op een alternatieve wijze te betrekken bij de didactische, pedagogische en sociale onderwijspraktijk. Uitgangspunt is dat er voor de leerling ondanks de ziekte sprake blijft van een zo optimaal mogelijke doorgaande (leer)lijn op sociaal en onderwijskundig gebied en dat de leerling verbinding houdt met de school. <i>Op dit ondersteuningsgebied is nog geen landelijke norm basisondersteuning. Daarom hanteren we de bovenstaande minimale afspraken tot nieuwe afspraken landelijk zijn vastgelegd in de wet.</i>
-----	---

4.8	De school heeft inzicht in wat nt2-onderwijs is, brengt de onderwijsbehoeften van nt2-leerlingen op individueel niveau in kaart en zorgt voor de nodige faciliteiten en begeleiding. ¹ Er wordt lesgegeven in een stimulerende en taalrijke omgeving, met als streven leerlingen volledig en actief deelgenoot te laten zijn in de les.
------------	--

Beleid en protocollen

Om voor leerkrachten/docenten en ouders duidelijk te maken wat elke school doet, hoe ze dat doen en waar ze naar toe willen, zijn de onderstaande beleidsdocumenten en protocollen aanwezig op iedere school.

5 BELEID EN PROTOCOLLEN	
5.1	De school beschrijft bij het ondersteuningsaanbod in de schoolgids hoe de basisondersteuning op school eruit ziet en wie deze uitvoert.
5.2	De school beschrijft de interne en externe ondersteuningsstructuur op een duidelijke manier voor het team en voor leerlingen en ouders, en legt deze vast in het ondersteuningsaanbod in de schoolgids. Specifiek voor het PO: Elke school beschikt over een goed toegeruste ondersteuningsstructuur, met een duidelijke taakverdeling tussen de leerkracht en de intern begeleider/kwaliteitscoördinator. Specifiek voor het VO: Elke school beschikt over een goed toegeruste ondersteuningsstructuur, met een duidelijke taakomschrijving voor mentoren/coaches, de ondersteuningscoördinator en het ondersteuningsteam.
5.3	Het schoolbestuur met alle vestigingen heeft beleid dat gericht is op gelijkwaardige en tijdige samenwerking met ouders en leerlingen. De school handelt hiernaar.

¹ Hoewel de ondersteuningsbehoeften rondom taal, specifieke onderwijsbehoeften zijn die vragen om ondersteuning, valt ondersteuning van nt2 leerlingen buiten de scope van passend onderwijs en het samenwerkingsverband.

5.4	De school hanteert de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.
5.5	Iedere school beschikt over en maakt gebruik van onderstaand beleid/ protocollen ter ondersteuning van de verschillende ondersteuningsgebieden ² . Teamleden kennen de inhoud van het beleid en kunnen de protocollen -indien noodzakelijk- toepassen in de eigen onderwijspraktijk: Beleid lees-en spellingsproblemen en dyslexie Beleid taak-/werkgedrag Beleid/protocol hoogbegaafdheid Beleid/protocol sociale veiligheid Beleid sociale en emotionele problemen Beleid moeilijk leren en cognitieve ontwikkeling. Beleid/protocol ernstige wiskunde- en rekenproblemen/dyscalculie Beleid/protocol medische handelingen
5.6	Iedere school beschikt over en maakt gebruik van onderstaande afspraken: De school vervult zorgplicht voor alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Dat geldt voor leerlingen binnen de school, maar ook voor leerlingen die worden aangemeld bij de school (waaronder verhuisleerlingen). De school zorgt ervoor dat deze leerlingen altijd een passende plek krijgen, in de eigen school of binnen een andere school. De school werkt conform de <u>'Aanpak zorgwekkend verzuim & thuiszitters Voorne Putten Rozenburg 2025-2028'</u> . De school werkt volgens de uitgangspunten, afspraken en de verdeling van de verantwoordelijkheden die vallen onder de Onderwijswetten en die in het <u>Afwegingskader samenwerking onderwijs-Jeugdhulp</u> zijn opgenomen. VO: De school werkt conform het proces 'Plaatsen van verwijderde leerlingen'.

² Deze opsomming komt overeen met de bepalingen onder punt vier. Met deze opsomming wordt beoogd een toegankelijk overzicht te bieden aan de scholen.

De ondersteuningsgebieden (vanuit de landelijke norm)

A Lees-/spellingproblemen en dyslexie

Definitie lees-/spellingproblemen en dyslexie (Nji et al., 2023)

Bij lees- en spellingproblemen is er sprake van ondersteuningsbehoeften bij technisch lezen, leesbegrip en/of spelling, of loopt een leerling het risico op het ervaren van lees- en spellingproblemen. Het kan daarbij gaan om een ondersteuningsbehoefte op het gebied van één of meer van deze drie vaardigheden. Deze leerlingen hebben ondersteuning nodig boven op het groepsaanbod om zich deze vaardigheden eigen te maken. Bij dyslexie gaat het om een leerstoornis bij het technisch lezen op woordniveau en/of spellen. Deze leerlingen hebben onvoldoende baat bij groeps- én/of herhalend ondersteuningsaanbod van de school. Leerlingen met langdurige lees- en/of spellingproblemen of dyslexie kunnen gebaat zijn bij doeltreffende aanpassingen om mee te kunnen komen met het klassikale lesprogramma.

Beleid

Het schoolbestuur met alle vestigingen heeft beleid voor het signaleren van lees- en spellingproblemen en dyslexie. De school voert het beschreven beleid uit. Het schoolbestuur met alle vestigingen heeft beleid voor de aanpak van lees- en spellingproblemen en dyslexie. De school voert het beschreven beleid uit.

Kennis en vaardigheden

De school heeft kennis over het signaleren van (risicofactoren voor) lees- en spellingproblemen en begrijpt de verschillen tussen problemen met technisch lezen, leesbegrip en spellen. De school heeft kennis over hoe leerlingen met lees- en spellingproblemen ondersteund kunnen worden.

De school schakelt een taal- en leesspecialist of -coördinator in, die leraren kan adviseren over de lees- en spellingontwikkeling en kenmerken van dyslexie. De specialist denkt mee over het vormgeven van het onderwijsaanbod en draagt bij aan de kwaliteitsontwikkeling van de onderwijsprofessionals en het ondersteuningsaanbod. De school ondersteunt het team in de vorm van tijd, geld en expertise bij het verbeteren van hun kennis en vaardigheden op het gebied van pedagogisch-didactisch handelen bij lees-, spellingproblemen en dyslexie. Dit moet aansluiten bij de behoeftes en werkdruk van het personeel en bij de populatie van de school.

Ondersteuning

1. De school signaleert risicofactoren³ voor lees- en spellingproblemen en dyslexie en achterstanden bij lezen en spellen, en bespreekt dit met ouders.
2. De school handelt planmatig en pro-actief door zo vroeg mogelijk op risicofactoren en/of signalen van lees- en spellingproblemen te reageren door ondersteuning te bieden.
3. De school monitort of de inzet van de ondersteuning bij leerlingen met lees-/spellingproblemen en dyslexie effectief is en of er geschikt toets- en observatiemateriaal is, of een ander evaluatie-instrument. De school evalueert de aanpassingen bij leerlingen met lees- en spellingproblemen en dyslexie door hierover met de leerling en ouders in gesprek te gaan.
4. De school houdt een leerlingdossier of handelingsplan bij voor leerlingen die onvoldoende baat hebben bij extra instructie en oefening. Hierin wordt de effectiviteit van de geboden ondersteuning bij lees- en spellingproblemen en dyslexie bijgehouden.
Dit leerlingdossier helpt bij het evalueren van de geboden ondersteuning, de overdracht als de leerling naar een andere groep of school gaat en kan als onderbouwing gebruikt worden voor diagnostiek en behandeling er niet nog een apart leerlingdossier te worden opgesteld.
5. De school biedt leerlingen met lees- en spellingproblemen en dyslexie verlengde instructie, verdieping en meer begeleide oefening (ondersteuningsniveau 2).

³ Zoals een lage benoemsnelheid of als dyslexie voorkomt in de familie.

6. PO: De school biedt leerlingen met ernstige lees-/spellingproblemen en dyslexie kortdurend⁴ in een kleine groep een intensieve interventie die specifiek is afgestemd op het niveau en/of de hiaten⁵ in de ontwikkeling van de leerling (ondersteuningsniveau 3). VO: De school biedt leerlingen met ernstige lees-/spellingproblemen en dyslexie kortdurend⁶ ondersteuning op het gebied van studiestrategieën en/of het verbeteren van de lees- (technisch en begrip) en spellingvaardigheid, specifiek afgestemd op het niveau en/of hiaten⁷ in de ontwikkeling van de leerling gericht op de zelfredzaamheid van de leerling (ondersteuningsniveau 3).
7. De school verwijst ouders naar de zorgaanbieders of poortwachters voor diagnostiek en behandeling bij een vermoeden van dyslexie en werkt met hen samen.
8. De school zorgt voor aangepast les- en toetsmateriaal voor leerlingen met lees-/spellingproblemen en dyslexie. Bij toetsen wordt rekening gehouden met het toetsdoel en de betrouwbaarheid en validiteit ervan en bij eindexamens worden de geldende wet- en regelgeving en het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 gevolgd.
9. De school past het onderwijs en toetsen en examens effectief aan voor leerlingen met lees- en spellingproblemen en dyslexie, met aandacht voor het welbevinden, de motivatie en zelfredzaamheid van de leerling. Bij eindexamens worden de geldende wet- en regelgeving en het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 gevolgd.
10. De school helpt leerlingen met lees- en spellingproblemen en dyslexie bij het vinden en inzetten van passende hulpmiddelen zodat ze deze effectief op school en thuis kunnen inzetten.
11. De school ondersteunt leerlingen met lees- en spellingproblemen en dyslexie, gericht op het omgaan met de lees- en spellingproblemen.

⁴ *Maximaal voor de duur van één volledig schooljaar.*

⁵ *Zoals productieve letterkennis of accuraat lezen op tekstniveau.*

⁶ *Maximaal voor de duur van één volledig schooljaar.*

⁷ *Zoals moeite met woorden leren bij de moderne vreemde talen of de spelling van homofone werkwoorden bij Nederlands (gebeurt/gebeurd).*

Wat valt niet onder de landelijke norm voor basisondersteuning?⁸

12. De diagnostiek en behandeling van dyslexie of indicatie Ernstige Dyslexie (ED) (ondersteuningsniveau 4) door een specialistische zorgaanbieder vallen niet onder de basisondersteuning. De diagnostiek en behandeling tot en met 12 jaar worden bij de indicatie ED uitgevoerd door een specialistische zorgaanbieder en bekostigd door de gemeente vanuit de Jeugdwet. Tijdens en na een dyslexiebehandeling loopt de ondersteuning vanuit de basisondersteuning door.
13. Logopedische behandeling ter verbetering van de taalontwikkeling. Langdurige individuele ondersteuning voor leerlingen met lees- en spellingproblemen en
14. dyslexie die niet genoeg geholpen zijn met basisondersteuning en de behandeling van dyslexie. Deze leerlingen hebben langdurig een individueel, op maat gemaakt traject nodig om op school te kunnen functioneren.

B. (Hoog)begaafdheid

Definitie (hoog)begaafdheid (Gagné, 2010; Subotnik et al., 2018)

Dit ondersteuningsgebied gaat om de ondersteuningsbehoeften die voortkomen uit het ontwikkelings- of leerpotentieel van leerlingen. Dit potentieel kan zich uiten op bijvoorbeeld intellectueel, creatief, sociaal, perceptueel of fysiek vlak. Omgevingsfactoren (zoals school, thuissituatie en sociale omstandigheden) en interpersoonlijke kenmerken (zoals fysieke en mentale gesteldheid, motivatie en doorzettingsvermogen) beïnvloeden de ontwikkeling en het tot uiting komen van talenten. Door verschillende factoren kan dit leerpotentieel mogelijk niet volledig benut worden, wat onder andere kan leiden tot onderpresteren. Er kan bijvoorbeeld een mismatch zijn tussen de behoefte van de leerling en de aanpak van school of tussen de opvoedingsstijl van ouders en opvoedkundige behoeften van het kind. De basisondersteuning in dit gebied richt zich op het stimuleren van het ontwikkelings- of leerpotentieel en het voorkomen of tegengaan van onderpresteren in de schoolomgeving.

⁸ *Deze ondersteuning valt onder andere financiering, zoals onder extra ondersteuning vanuit samenwerkingsverbanden, de Jeugdwet vanuit gemeenten, de zorgverzekering en de Wet langdurige zorg (Wlz) door zorgverzekeraars.*

Beleid

1. Het schoolbestuur met alle vestigingen heeft beleid over het signaleren van ondersteuningsbehoeften bij leerlingen met kenmerken van (hoog)begaafdheid, van instroom tot uitstroom van leerlingen en ook bij de overgang van po naar vo. Daarbij is er aandacht voor onderpresteren. De school voert het beschreven beleid uit.
2. Het schoolbestuur met alle vestigingen heeft beleid over de ondersteuning bij (hoog)begaafdheid, aansluitend bij de visie van de school gericht op goed onderwijs voor alle leerlingen. De school voert het beschreven beleid uit.

Kennis en vaardigheden

3. De school heeft kennis over verschillende perspectieven op (hoog)begaafdheid.
4. De school heeft kennis over het signaleren van ondersteuningsbehoeften.
5. De school heeft kennis over divergent differentiëren: het inspelen op verschillen in leertempo, leerpotentieel en interesses.
6. De school doet een beroep op een specialist hoogbegaafdheid of een professional met expertise in (hoog)begaafdheid. De school heeft deze expertise intern of weet deze extern insamenwerking met andere scholen, het schoolbestuur of samenwerkingsverband te verkrijgen. Deze specialist ondersteunt het team bij het signaleren van ondersteuningsbehoeften en helpt bij het vormgeven van het onderwijsaanbod. De specialist draagt bij aan de kwaliteitsontwikkeling van de onderwijsprofessionals en het aanbod.
7. De school ondersteunt het team in de vorm van tijd, geld en expertise bij het verbeteren van hun kennis en vaardigheden op het gebied van pedagogisch-didactisch handelen, specifiek voor (hoog)begaafdheid, aansluitend bij de behoeften van het personeel en bij de populatie van de school.

Ondersteuning

8. De school signaleert ondersteuningsbehoeften bij leerlingen die onderpresteren.
9. De school faciliteert haar onderwijspersoneel om tot optimale differentiatie te komen binnen de onderwijscontext.
10. De school past het lesaanbod aan om het ontwikkelingspotentieel van leerlingen te stimuleren, afgestemd op hun niveau en tempo. Ook de sociale en emotionele ontwikkeling krijgt aandacht. Verschillende vormen van differentiatie kunnen tegelijk worden ingezet. Voorbeelden zijn:
 - a) PO: verrijken van het lesaanbod, compacten (overslaan van overbodige herhalings- en oefenstof), versnellen binnen een vakgebied of door een leerjaar over te slaan en het bieden van andere vakken aansluitend bij de interesses van de leerling.
 - b) VO: verrijken van het lesaanbod, compacten (overslaan van overbodige herhalings- en oefenstof), versnellen binnen een vakgebied of vervroegd examen doen en het bieden van andere vakken aansluitend bij de interesses van de leerling. Versnellen in de vorm van een of meerdere jaren overslaan maakt geen deel uit van de basisondersteuning.
11. De school stimuleert socialisatie en persoonsvorming van leerlingen. Dit kan bijvoorbeeld door samenwerkingen of contactmomenten tussen deze leerlingen te organiseren, eventueel met ondersteuning van het schoolbestuur, het samenwerkingsverband of de gemeente.

Wat valt niet onder de landelijke norm voor basisondersteuning?⁹

12. Individuele ondersteuning voor leerlingen met kenmerken van (hoog)begaafdheid die onvoldoende baat hebben bij de basisondersteuning en die langdurige individuele ondersteuning nodig hebben die volledig op maat gemaakt is.
13. Het aanbieden van voltijds hoogbegaafdheidsonderwijs.
14. VO: Versnellen door een leerjaar over te slaan.

⁹ Deze ondersteuning valt onder andere financiering, zoals onder extra ondersteuning vanuit samenwerkingsverbanden, de Jeugdwet vanuit gemeenten, de zorgverzekering en de Wet langdurige zorg (Wlz) door zorgverzekeraars.

C. Problemen bij taak-/werkgedrag

Definitie ondersteuningsgebied taak-/werkgedrag (Dawson & Guare, 2022; Didden & Huskens, 2008; Horeweg 2024; Van der Linde & Klein Tank, 2019)

Binnen dit ondersteuningsgebied ligt de focus op ondersteuning gericht op het taak-/werkgedrag. Onder taak-/werkgedrag wordt het gedrag verstaan dat gerelateerd is aan het leren, zoals luisteren naar een instructie, het verwerken van een opdracht en het zelfstandig en samen kunnen werken.

Hier is zelfsturing voor nodig. Executieve functies¹⁰ is de verzamelnaam van de vaardigheden die bij die zelfsturing helpen. Wanneer leerlingen moeite hebben met een of meer executieve vaardigheden, heeft dat invloed op hun taak-/werkgedrag. Bij alle leerlingen is het nodig om aandacht te besteden aan het taak-/werkgedrag of leren leren (studeren voor toetsen, plannen, aantekeningen maken, opdrachten en huiswerk maken). Sommige leerlingen hebben hier meer ondersteuning bij nodig. De basisondersteuning richt zich op leerlingen die meer moeite hebben met het taak-/werkgedrag dan je op basis van de ontwikkelingsfase van het kind zou verwachten.

¹⁰ Er worden verschillende executieve functies onderscheiden: impulsbeheersing (responsinhibitie), werkgeheugen, emotieregulatie, volgehouden aandacht, efficiënt starten van een taak (taakinitiatie), planning, organisatie, timemanagement, doelgericht doorzettingsvermogen, schakelen tussen taken, omgaan met tegenslagen (cognitieve flexibiliteit) en metacognitie.

Beleid

1. Het schoolbestuur met alle vestigingen gebruikt een aanpak voor goed klassenmanagement, het didactisch klimaat en leerkrachtinteractie, en het voorkomen en oplossen van problemen met taak- en werkgedrag.
2. Het schoolbestuur met alle vestigingen heeft beleid op het gebied van taak-/werkgedrag. De school voert het beschreven beleid uit.

Kennis en vaardigheden

3. De school heeft basiskennis over executieve vaardigheden, de ontwikkeling hiervan bij kinderen en hoe een achterstand hierin te herkennen is.
4. De school heeft kennis over het herkennen van problemen in en het bevorderen van taak- en werkgedrag, waarbij er aandacht is voor uitwisseling van ervaringen tussen teamleden.
5. De school doet een beroep op een gedragsspecialist die leraren adviseert overondersteuningsbehoeften op het gebied van taak- en werkgedrag. Dit kan een specialist zijn op het gebied taak- en werkgedrag, een schoolmaatschappelijk werker, ondersteuningscoördinator of orthopedagoog/psycholoog. De school heeft deze expertise zelf in huis of kan deze in samenwerking met andere scholen, het schoolbestuur of samenwerkingsverband verkrijgen. Deze specialist ondersteunt leraren bij het herkennen van ondersteuningsbehoeften en helpt bij het vormgeven van het onderwijsaanbod. De gedragsspecialist draagt bij aan de kwaliteitsontwikkeling van het team.
6. De school ondersteunt het team in de vorm van tijd, geld en expertise bij het verbeteren van hun kennis en vaardigheden op het gebied van pedagogisch-didactisch handelen, specifiek voor taak- en werkgedrag, te verbeteren, aansluitend bij de behoeftes van het personeel en de populatie van de school.

Ondersteuning

7. De school werkt planmatig door vroegtijdig en effectief problemen in het taak- en werkgedrag te signaleren en gerichte ondersteuning te bieden op basis van ontwikkelingsbehoeften, en dit te monitoren.
8. De school biedt ondersteuning aan leerlingen met ondersteuningsvragen op het gebied van taak-/werkgedrag en leren leren.
9. De school doet eenvoudige, doeltreffende aanpassingen aan het lesaanbod en biedt hulpmiddelen en ondersteuning bij het gebruik van deze hulpmiddelen aan leerlingen om het taak-/werkgedrag te bevorderen.
10. De school biedt leerlingen die moeite hebben met prikkelverwerking gerichte aanpassingen wanneer dat nodig is.

Wat valt niet onder de landelijke norm voor basisondersteuning?¹¹

11. Individuele ondersteuning aan leerlingen met problemen op het gebied van het taak-/werkgedrag, die daardoor zo belemmerd worden dat zij niet in een klassikale setting (bij verschillende vakken) kunnen functioneren¹². Deze leerlingen hebben niet genoeg aan de basisondersteuning en hebben langdurige individuele, op maat gemaakte ondersteuning nodig.

¹¹ Deze ondersteuning valt onder andere financiering, zoals onder extra ondersteuning vanuit samenwerkingsverbanden, de Jeugdwet vanuit gemeenten, de zorgverzekering en de Wet langdurige zorg (Wlz) door zorgverzekeraars.

¹² Dit functioneren heeft betrekking op het functioneren van de leerling zelf in de klas, op de leraar om zijn les te kunnen geven en op medeleerlingen om de les te kunnen volgen.

